

Gyromitra sphaerospora

Klotsporig murkla

Storsvampar, Sporsäcksvampar

Sårbar (VU)
D1

Klass: *Pezizomycetes*, **Ordning:** Pezizales (skålsvampar), **Familj:** *Discinaceae*, **Släkte:** *Gyromitra* (stenmurklor), **Art:** *Gyromitra sphaerospora* - klotsporig murkla (Peck) Sacc. **Synonymer:** *Helvella sphaerospora* Peck, *Pseudorhizina sphaerospora* (Peck) Pouzar, *Helvellella sphaerospora* (Peck) S.Imai, *murkla*

Kännetecken

Klotsporig murkla, som framkommer under våren och försommaren, är en stor, 5–25 cm bred murkla med ljus gråbrun till svartbrun hatt som är rundad och oregelbundet veckad med fri kant. Undersidan är vitaktig. Foten är 5 till 15 cm hög, ihålig, kraftigt veckad och finluden, vit, ibland med en rosa till violettrosa anstrykning nedtill. Smaken är obetydlig medan lukten påminner om rå fisk. I synnerhet vid torkning avger svampen en obehaglig, svettliknande lukt.

Utbredning och status

Klotsporig murkla är endast funnen sex gånger i Sverige, varav 5 är moderna. Fynden är från Västergötland, Uppland, Medelpad, Ångermanland och Jämtland. Senaste gången arten blev funnen var i Ångermanland 1998. I Norge är svampen funnen tre gånger och i Finland två medan det saknas fynd från Danmark. Arten finns i Mellan- och Centraleuropa, bl. a. i f.d. Tjeckoslovakien.

Ekologi

Alla svenska fynd, utom det från Jämtland, är från soptippar, virkesupplag och andra kulturskapade platser. Jämtlandsfyndet däremot är från naturlig, örtrik granskog. Arten är en markväxande svamp som påträffas på vedbitar som ligger delvis dolda i marken men stundom även på levande trädrötter. Den tycks ha en förkärlek för kalkrika marker. Medelpadsfyndet beskrivs som rikligt med ett femtiotal fruktkroppar inom ett litet område. Fruktkroppar visar sig under maj till juli men verkar inte komma varje år på sina lokaler. Nere i Europa växer klotsporig murkla i bergsgranskogar.

Hot

Förstörelse av artens växtplatser, t.ex. genom avverkning, hotar arten.

Åtgärder

Arten bör eftersökas på lokalen i Jämtland och området skyddas. Övriga växtplatser bör övervakas.

Övrigt

Utländska namn – NO: Trollmorkel, FI: Kesäkorvasieni.

Litteratur

- Gilsenius, B. 1981. Psedorhizina sphaerospora (Peck) Pouzar funnen i Jämtland. *Göteborgs svampklubb Årsskrift* 1981: 57–59.
- Muskos, S. 1984. Sällsynt murkla funnen i Medelpad. *Jordstjärnan* 5(2): 12–13.
- Ryman, S. 1979. Svenska vår- och försommarsvampar inom Pezizales. *Svensk Bot. Tidskr.* 72: 327–339.
- Ryman, S. & Holmåsen, I 1984. *Svampar. En fälthandbok*. Interpublishing, Stockholm.

Författare

Karin Bohlin 2001.